

י"ג אדר ב', תשע"ט, 20.3.2019

גיליון מס' 653

פרשת צו

מדים שהם מידות

מאת יוסי בן טולילה, קבוצת יבנה

בתחילת פרשת צו כתוב: "וְלִבַּשׁ הִלָּהֵן מְדוּ בַד וּמְכַנְסֵי בַד יִלְבָּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ..." (ו,ג). בפסוק זה מדובר בבגדים שהכוהן היה אמור ללבוש, שעה שהקריב את קורבן עולה. כמו שניתן לראות, פעמיים מופיעה בפסוק המילה "בַד": פעם כתוב "מְדוּ בַד" ופעם "וּמְכַנְסֵי בַד". רש"י על "מְדוּ בַד" כותב: "מְדוּ בַד" היא הכותונת, ומה תלמוד לומר 'מְדוּ', שתהא כמידתו". מכאן אפשר להבין, שהמכנסיים של הכהן המופיעים בסמוך, לא צריכים להיות כמידתם. מה שכן חשוב הוא שהכהן ילבש אותם על בשרו; ועל זה כותב רש"י: "שלא יהא דבר חוצץ בינתיים". מסקנה: "מְדוּ בַד" זאת הכותונת של הכהן, "וּמְכַנְסֵי בַד" - המכנסיים.

בשפה המודרנית, כאשר אנחנו מדברים על בגדים של נושאי תפקידים מסוימים, אנחנו משתמשים במילה "מְדִים". לכאורה, אמורים היינו לומר בהשפעת הפסוק הנ"ל, "מְדִים" בחיריק ולא "מְדִים" בפתח. אלא של"מְדִים" בפתח יש סימוכין מפסוק אחר במקרא. בפסוק המופיע בתהלים כתוב: "וְיִלְבָּשׁ קָלְלָה כְּמְדוּ..." (שם קט, יח). בפסוק זה מדובר על הרשע, שבצורה מטפורית לובש כביכול קללה כשהוא מקלל, והיא המדים שלו שבהם הוא מופיע.

הבירור הלשוני המתואר לעיל, מהווה לדעתי תשתית למשמעות רחבה יותר הנוגעת ללבוש האדם בכלל, וללבוש של בעל תפקיד בפרט. משמעות אליה הייתי רוצה להתייחס, ובמיוחד בימים אלה של פורים.

הרב סולובייצ'יק בספרו 'ימי זיכרון' (עמ' 202-210) משווה לעניין הלבוש, בין מגילת אסתר לסיפור גן עדן.

כידוע, התורה מספרת לנו על שני מיני בגדים שהיו לאדם וחוה בגן עדן: אלה שהם הכינו לעצמם מעלה תאנה, וכותנות העור שהקב"ה הכין עבורם. מה ענינם של בגדים אלה? בדברנו על עירום ובגדים מתכוונים אנו לא לגוף האדם בלבד אלא אף לאישיותו הרוחנית ולנשמתו. האדם בעל התרבות נשתנה ונתייחד מכל בעלי החיים בכך שהוא סולד מן העירום ומכסה את גופו, ואף מוציא הון רב על בגדים נאים. האדם לדעת הרב, גם אינו מסוגל לסבול את עירום נשמתו. עירום הנשמה הוא לאדם מצב טרגי פי כמה מעירום הגוף. בהקשר זה מזכיר הרב שבעותק של התורה שהיה מצוי בידי התנא רבי מאיר, היה כתוב "כותנות אור" באל"ף ולא בעי"ן. כלומר, הקב"ה צייד את אדם וחוה לפני שגורשו מגן עדן בלבוש רוחני, שיעזור להם להתמודד מחוצה לו, בהכרעות בין טוב לרע. הוא צייד אותם במידות.

אחשוורוש לעומת זאת, לבש עלי תאנה מלכותיים במגילת אסתר, שכן כל הנהגתו כמלך התבטאה בראוותנות. כשהוא שאל את המן: "מה לעשות באיש אשר המלך חפץ ביקרו" (שם ו, ו) ? השיב לו המן כפי טעמו: "יביאו לבוש מלכות אשר לבש בו המלך..." (שם ו, ח). כתגובה אמר המלך: "מהר קח את הלבוש ואת הסוס כאשר דברת ועשה כן למרדכי היהודי..." וזו: "ויקח המן את הלבוש... וילבש את מרדכי..." מדובר אם כן, לא רק בשימוש בבגדים מלכותיים אלא גם בהלבשתם. כי יש לזכור שההלבשה במקרא מסמלת הטלת אחריות על בעל תפקיד – מדים! כך גם פרעה הלביש את יוסף כשמינה אותו למשנה למלך, ומשה את אהרון כשמינהו לכהן גדול. לכן יש לראות בעובדה שאלוהים הלביש את אדם וחוה בבגדים שהוא בעצמו הכין (ככתוב: "וילבשם"), זהו מסר של הטלת אחריות מוסרית ורוחנית על האדם.

ואיך כל זה קשור אלינו? לאורך כל השנה, אנחנו מרבים "להתחפש" ולהחליף בגדים. יש בגדי עבודה, בגדי יום חול, בגדי ספורט, בגדי נסיעה, בגדי שבת ועוד. לאור כל הנאמר לעיל אני חושב, שכשומרי מצוות מוטל עלינו תמיד לזכור גם את כותנות האור (באל"ף ולא בעי"ן) שעשה הקב"ה לאדם וחוה בגן עדן, ולהתלבש בהתאם.

יוסי בן טולילה הוא חבר קבוצת יבנה. נשוי לשלומית, אבא לארבעה בנים ובת, וסבא ל-18 נכדים. ברוך ה'. כיום הוא מעורב כגימלאי בפעילות הארכיון של הקיבוץ הדתי.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il